

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«РЕСПОНСИВНІСТЬ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО
ГАЗЕТНОГО ДИСКУРСУ»**

Виконав: магістрант 2 курсу,
групи Ang1-M22
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
Палагнюк Віталій

Керівник: **Кришталюк Г. А.**,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови

Рецензент: **Крук А. А.**,
кандидат філологічних наук, старший
викладач кафедри іноземних мов

Кам'янець-Подільський – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДВАЛИНИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕСПОНСИВНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ.....	8
1.1. Респонсивність як лінгводискурсивний феномен.....	8
1.1.1. Інтерактивність як основа респонсивності.....	8
1.1.2. Стимул-реакція: історія дослідження.....	13
1.2. Респонсивний простір газетного дискурсу.....	17
1.2.1. Гіпертекст.....	17
1.2.2. Композиція газетного тексту.....	22
1.3. Методика дослідження респонсивності в сучасному англомовному газетному дискурсі.....	25
Висновки до розділу.....	32
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕСПОНСИВНОСТІ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ.....	35
2.1. Типи респонсивних реакцій.....	35
2.1.1. Концептуальні.....	35
2.1.2. Текстові.....	42
2.1.3. Внутрітекстові.....	48
2.1.4. Гіпертекстові.....	53
2.2. Перспективна репрезентація респонсивності.....	54
2.2.1. Віддалена перспектива.....	55
2.2.2. Наближена перспектива.....	58
2.3. Респонсивні схеми в англомовному газетному дискурсі.....	61
2.3.1. Аналітико-описова.....	62
2.3.2. Описова.....	63

2.4. Адресатність респонсивності.....	66
Висновки до розділу.....	75
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88

ВСТУП

Комунікативна спрямованість сучасних досліджень, розвиток дискурсознавства спонукають звернутися до вивчення відомих об'єктів, оскільки виникають нові можливості для їхнього дослідження.

У роботі ми звертаємося до дискурсу реагування [4], що взаємодіє з багатьма іншими дискурсами, які передбачають широку аудиторію адресатів.

Ключовим різновидом комунікативно-мовленнєвої діяльності, що лежить у основі розвитку людства, виступає питально-респонсивна діалогічна єдність, що є базисною структурою інтеракції між комунікантами [2]. Кожна людина на підсвідомому рівні моделює абсолютну діалогічну ситуацію, побудовану за схемою «запитання – відповідь». Комунікативні інтенції запиту, що передають за допомогою питальних висловлень багатовекторний когнітивний процес-пошук, спрямовані на з'ясування певної інформації. У мовленнєвому спілкуванні будь-яке висловлення сприймається не саме по собі, а як репліка, що є вмонтованою у прагматичний комплекс [2].

У роботі увага акцентується на дискурсивному аспекті респонсивності. Дискурс визначаємо, услід за іншими дослідниками, як багатоаспектне когнітивно-комунікативне утворення [32, с. 34], що формує ідеї та переконання (когнітивний аспект), визначає взаємодію комунікантів у певних соціально-культурних контекстах та ситуаціях (соціально-комунікативний аспект) та використовує вербальні й невербальні знаки (мовно-комунікативний аспект) (І.С. Шевченко, А.П. Мартинюк, І.Є. Фролова) [5, с. 5–6].

Актуальність дослідження визначається значущістю об'єкта дослідження, повсюдністю респонсивних реакції, їхньою участю у структуруванні та змісті газетного дискурсу, творенню ними вербальних і невербальних аспектів комунікації та участю у створенні гіпертекстової медіа реальності. Тема дослідження набуває більшої ваги завдяки можливостям сучасного комунікативно-дискурсивного аналізу, що дозволяє

розширювати контекст та враховувати різні значення з установленням зв'язків між ними.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у виявленні респонсивності у сучасному англійськомовному газетному дискурсі та здійсненні їхнього комунікативно-дискурсивного аналізу.

Мета роботи передбачає виконання таких **завдань**:

- уточнити визначення респонсивності з позицій комунікативно-функціонального підходу;
- виокремити різновиди респонсивних реакцій у газетному дискурсі;
- виявити особливості функціонування респонсивності в англійськомовному газетному дискурсі;
- розглянути перспективізацію респонсивності;
- визначити та зробити аналітичний опис комунікативно-функціональних схем респонсивності в досліджуваному дискурсі;
- продемонструвати та довести з використанням газетного дискурсу адресатність респонсивності.

Матеріалом дослідження слугували американські газети за останні п'ять років, зокрема The Washington Post.

Об'єктом дослідження є тексти та текстові фрагменти сучасного англійськомовного газетного дискурсу, що містять респонсивні комплекси.

Предметом дослідження постає комунікативно-дискурсивне підґрунтя респонсивних реакцій, що дозволяє встановити їхні типи та особливості функціонування в англійськомовному газетному дискурсі.

Наукова новизна дипломної роботи полягає у вивченні респонсивності з комунікативно-дискурсивних позицій і на матеріалі англійськомовного газетного дискурсу.

Практичне значення полягає у можливості використовувати його результати у забезпеченні навчальних дисциплін: «Сучасний англійськомовний дискурс», «Практичний курс англійської мови», у роботі наукових гуртків здобувачів.

Методи дослідження. Поставлені в кваліфікаційній роботі мета та завдання обумовили застосування таких методів і прийомів: дискурсивно-комунікативного аналізу для встановлення зв'язку респонсивності з соціальним контекстом, простеження єдності між текстами та подіями; інтент-аналізу – для виявлення інтенцій, які визначають респонсивність газетного дискурсу, а також стратегії та тактики; контент-аналізу – для отримання об'єктивних, дедуктивних, формальних результатів; концептуального аналізу для групування респонсивності у формі концептів. Загальнонаукові методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення) використано для визначення теоретичного підґрунтя дослідження.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи здійснена на трьох студентських конференціях: XXI Міжнародній студентській Інтернет-конференції у м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського «МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі» (14 квітня, 2023 р.), XI Міжнародній студентській Інтернет-конференції у м. Кам'янець-Подільському, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка «Мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти» (3-7 квітня 2023 р.) та звітній конференції студентів, магістрантів і аспірантів К-ПНУ імені Івана Огієнка (березень 2023 р.).

Публікації. Основні положення й результати дослідження висвітлено у двох статтях: «Responsive Reactions in English Newspaper Discourse», «Респонсивні реакції в англomовному новинному дискурсі».

Структура й обсяг дипломної роботи. Магістерська робота загальним обсягом 88 сторінок (основний текст становить 81 сторінку) складається із вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел.

Основний зміст роботи. У вступі обґрунтовується вибір теми, описуються об'єкт та предмет дослідження, визначаються мета, завдання,

методи дослідження, розкриваються новизна та практична цінність роботи, зазначається структура та обсяг роботи.

У першому розділі – **“Теретичні підвалини дослідження респонсивності в англomовному газетному дискурсі”** – зроблена спроба визначити респонсивність з позицій комунікативно-дискурсивного підходу, зіставлено терміни «респонсивність» і «реакцію», визначено особливості респонсивності в газетному дискурсі, викладено методика дослідження.

У другому розділі – **“Функціонування респонсивності в сучасному англomовному газетному дискурсі”** подано власне особливості функціонування респонсивності в англomовному газетному дискурсі, з особливим акцентом на газеті The Washington Post. У розділі визначено різovidи респонсивності, перспективізація респонсивності, схеми дискурсивної її реалізації, адресатність респонсивності.

У висновках подаються результати роботи.

Список використаних джерел містить 68 позицій.

ВИСНОВКИ

Респонсивність розглянуто як дискурсивне утворення, яке залежить від дискурсивної події, ситуації висловлення, а також від інших соціально-обумовлених факторів, як-то стать, вік мовців, соціальний статус, рід занять та інтереси. Однакові події, з тотожним змістом можуть викликати різні реакції, навіть протилежні. Значною мірою респонсивність обумовлюється соціолінгвістичною ситуацією.

Оцінне респонсивне висловлення трактується як оцінний мовленнєвий акт, що слугує результатом впливу ініціюючої репліки та одночасно виражає інтенцію стосовно співрозмовника. Встановлено комунікативно-прагматичні та функціональні характеристики оцінних респонсивних висловлень (розгляд оцінної респонсивної репліки як результату впливу ініціюючої репліки, комунікативні стратегії і тактики адресата, функціональне навантаження його оцінного висловлення). Виявлено, що мовленнєва дія респонсивності є універсальною, що може не лише забезпечувати емоційне сприйняття дійсності, а й сприяти її адекватному розумінню або здійснювати прямий чи прихований вплив на вербальні та позавербальні дії співрозмовника.

Газетний дискурс є простором конструювання респонсивності та її трансформацій. Дослідження спирається на нароби бехівіористів, наприклад, Леонарда Блумфільда про взаємозв'язок «стимул-реакція». Комунікація є підґрунтям респонсивності, оскільки вимагає участь мовця-ініціатора та мовця, який реагує. Тексти новин і аналітичні тексти містять діалоги або полілоги, які включають учасників респонсивності. Для мовця-адресанта респонсивна реакція є стимулом для подальшої комунікативної дії, дає поштовх до розкриття намірів, їхнього підтвердження або спростування, визначення власної позиції на подію.

Респонсивність встановлює відношення між адресантом і адресатом. За допомогою респонсивності забезпечується різний ступінь передбачуваності та конструктивності подій. У газетному дискурсі The Washington Post

респонсивність залежить від соціально-політичної ситуації, яка конструюється та реконструюється.

Респонсивність існує у єдності з кодуванням і декодуванням інформації. Адресатність розглядається як частина або ціле респонсивності. Вона часто подається у формі застережень і погроз. Респонсивність позначається на усіх рівнях мови: фонетичному, морфологічному, лексичному, синтаксичному та текстовому. Текст і гіпертекст як ключові одиниці дискурсу найяскравіше відтворюють респонсивність. Єдність реплік адресанта та адресата забезпечують рефлексивність респонсивності.

Встановлено, що між стимулом і реакцією встановлюються відношення перешкоди та протидії. Такі відношення можуть порушувати врівноваженість у межах респонсивності. Вона може розгортатися за різними схемами, але ланцюгова послідовність є класичною.

Респонсивність також виконує функцію заповнення інформативних лакун. Однак, вони можуть порушуватися у ході розгортання дискурсу з можливістю різних ходів. Респонсивність пов'язана з реактивністю та включає її, але є ширшою за об'ємом і змістом. Респонсивність набуває визначеності, ціннісної мотивації. Вона може бути прямою та непрямую, вербальною та невербальною, відтермінованою вторинною.

Дігіталізація або цифровізація газетного дискурсу дозволяє представити респонсивність в новому світлі. Час, простір, швидкість обміну інформацією стискається, що позначається на миттєвості респонсивності. Зважаючи на те, що газетний дискурс є гіпертекстом, респонсивність стає технологізованою та вузловатою, зв'язною, з широкими межами поля зору. Відповідно, з головними та фоновими подіями розрізняють головні та фонові респонсивні події. Страх і розчарування є поширеними емоційними респонсивними реакціями у газетному дискурсі.

Респонсивність ефективно вростає в композицію газетного тексту. Усі композиційні елементи тексту набувають респонсивності залежно від змісту та намірів адресанта.

У композиції газетного тексту народжуються нейтральні та визначені респонсивні реакції. Нейтральні респонсивні реакції є більш об'єктивними, не мають конкретного автора. З іншого боку, визначені респонсивні реакції є суб'єктивізованими з конкретним адресантом.

Комунікативність дозволяє урахувати різнобічність адресантно-адресатних відношень. Дискурсивність забезпечує зв'язне, просторово-часове конструювання респонсивності, яка втрачає межі та стає безмежною. У роботі широко враховано інтенції комунікантів, підтекст і контекст. Вихід у дискурс дозволяє простежити соціальний ракурс взаємодії учасників комунікації.

Концептуальний аналіз оригінально застосований у роботі не з метою аналізу концептів, а для їхнього використання у готовому вигляді, щоб визначити змістовий діапазон респонсивності. Концепти є єдністю вербального та невербального складників з різною їхньою актуалізацією.

Ключові слова *respond* і *response*, вибрані з газетного дискурсу *The Washington Post*, виявилися важливими ідентифікаторами респонсивності на рівні представлення подій. Подію-стимул і подію-реакцію виокремлено як складники дискурсивної респонсивності.

Згідно результатів комунікативно-дискурсивного аналізу респонсивності в газетному дискурсі, виокремлено такі її типи як-то концептуальна, текстова, внутрітекстова, гіпертекстова. До концептуальних респонсивних реакцій належать освітні, федеральні, поліцейські, екологічні, надзвичайні, військові тощо. Кожен тип наголошує на проблемності сфери, яка актуалізується. Усі зазначені типи респонсивної реакції можуть бути конструктивними, деструктивними, очікуваними та неочікуваними. Тексти виступають символічними одиницями реагування. Описовість або аналітичність є розрізнявальними жанровими ознаками респонсивної репрезентації подій.

Емоції є дієвими інструментами респонсивності, оскільки за допомогою апелювання до почуттів висувають у фокус уваги аналіз, синтез, узагальнення.

Описові та аналітико-описові схеми респонсивності дозволяють визначати респонсивність як невід'ємну ознаку газетного дискурсу у його жанровій єдності.

Перспективами подальших досліджень є поглиблене вивчення респонсивності у світлі різних дискурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бобошко Т.М. Оцінні респонсивні висловлення в сучасній англійській мові: комунікативно-прагматичні та функціональні характеристики (на матеріалі американських і британських художніх творів початку ХХІ століття) : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2015. 19 с.
2. Висоцька Г. В. Функціонально-адаптивна система питання – відповідь у англomовному розмовному дискурсі : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2004. 20 с.
3. Жаботинская С. А. Когнитивная лингвистика: принципы концептуального моделирования. *Лінгвістичні студії*. Черкаси, 1997. Вип. 2. С. 3–11.
4. Казак С. П. Дискурс емоційного реагування персонажа: варіативність за базовою емоцією. *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія*. 2015. Вип. 31. С. 177–185.
5. Камінська М. О. Імплицитна негативна оцінка в сучасному англomовному діалогічному дискурсі: когнітивно-прагматичний аспект : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2019. 20 с.
6. Коритнік Д. Ю., Баранова С. В. Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень. Collection of scientific papers “New Philology”. 2020. № 80. Vol. I.
URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/pdf>
7. Кришталюк Г. А. Заперечення в англomовному дискурсі: лінгвокогнітивний аспект : [монографія]. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2011. 184 с.
8. Кришталюк Г.А. Вербальне гіпертекстове конструювання медіа-подій у сучасному британському газетному дискурсі. *Наукові праці Кам'янець-*

Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. 2019. Вип. 49. С. 104–109.

9. Кришталюк Г. А. Гіпертекстове конструювання подій: когнітивно-дискурсивний аналіз. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету.* 2021, № 1, т. 24. С. 71–82.
10. Лагодзінська О.А. Дискурсивна маніпулятивна стратегія «схиляння до відвертості» в англomовному ток-шоу та вербальні засоби її реалізації (на матеріалі телевізійної передачі Стівена Сакера «Відверта розмова» Hardtalk). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* 2014. № 11, т. 2. С. 28–32.
11. Лук'янець М.Г. Респонсивні стратегії і тактику сучасному англomовному діалогічному дискурсі: методика аналізу. *Science and Education. New Dimension. Philology.* 2015. Vol 3, № 8. Issue 39. P. 54–57.
12. Лук'янець М. Г. Категорія адресата мовлення в англomовному діалогічному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії.* 2019. Вип. 7, т. 2. С. 25–28.
13. Нетребіна С.П. Комунікативний принцип дослідження соматикону емоційного реагування персонажа. *Science and Education a New Dimension. Philology.* Vol. IV, № 23. Issue 100. 2016. С. 15–18.
14. Палагнюк Віталій. Респонсивні реакції в англomовному новинному дискурсі. *МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі: матеріали XXI міжнародної студентської Інтернет-конференції, 14 квітня 2023 р. Вінниця, 2023.* С. 60–62.
15. Полюжин М. М. Про теоретичні засади когнітивного підходу до дискурсивного аналізу. *Studia Germanica et Romanica.* Донецьк, 2004. № 3, т. 1. С. 32–42.
16. Потапенко С. І. Сучасний англomовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти : [монографія]. Ніжин : НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. 391 с.

17. Рябокiнь Н. О., Капiталова Т. І. Медiйний дискурс як сфера суспiльної комунiкацiї. *Нова фiлологiя*. 2022. № 87. С. 62–66.
18. Семотюк О. Аналiз дискурсу vs. контент-аналiз: методично-методологiчні вiдмiнностi i подiбностi. *Humanity, Computers and Communication*. 2015. Р. 79–82.
19. Синельникова Л. Н. Дискурс реагирования: неориторическая модель политической коммуникации. *Ученые записки ТНУ им. В. И. Вернадского*. Симферополь, 2013. № 65, т. 26. С. 293–299.
20. Солощук Л. В. Вербальнi i невербальнi компоненти комунiкацiї в англomовному дискурсі : [монографiя]. Харкiв : Константа, 2006. 300 с.
21. Солощук Л. В. Вербальнi i невербальнi аспекти дискурсивної взаємодiї як вiдображення полiкодової природи комунiкативного процесу. *Науковий вiсник Схiдноєвропейського національного унiверситету iменi Лесi Українки*. Луцьк, 2013. № 19, т. 268. С. 233–237.
22. Суїма І. П. Комунiкативний саботаж в респонсивних реченнях. *Науковi записки Національного унiверситету «Острозька академiя»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2017. Вип. 67. С. 257–260.
23. Таценко В. Н. Концепт як ключове поняття когнiтивної лiнгвiстики. *Вiсник Сумського державного унiверситету*. 2008. № 1. С. 105–110.
24. Чумак Л. М. Сислове представлення лексичних неологiчних одиниць у сучасних англomовних медiатекстах. *Науковий вiсник Мiжнародного гуманiтарного унiверситету*. 2017. № 29, т. 2. С. 91–94.
25. Adolphs S., O’Keeffe A. Response in British and Irish English: ‘Go away!’ Paper presented at the First IVACS International Conference, University of Limerick, 14–15 June, 2002.
26. Bankov K. The pleasure of the hypertext. *Digital Age in Semiotics & Communication*. 2019. Vol. 2. P. 138–158. <https://doi.org/10.33919/dasc.19.2.9>

27. Bieber M., Kacmar Ch. Designing Hypertext Support for Computational Applications. *Communications of the ACM (CACM)*. 1995. Vol. 38, № 8. P. 99–107.
28. Boechler P. How spatial is hypertext? Interacting with hypertext documents: cognitive processes and concepts. *CyberPsychology & Behavior*. 2004. Vol. 4, № 1. P. 23–46. <https://doi.org/10.1089/10949310151088352>
29. Burman E., Parker I. Against discursive imperialism, empiricism and constructionism: Thirty-two problems with discourse analysis. *Discourse analytic research: Repertoires and Readings of Texts in Action* / edited by E. Burman, I. Parker. London, 1993. P. 155–172.
30. Clark H.H. *Using Language*. Cambridge : Cambridge University Press, 1996. 432 p.
31. Conklin J. Hypertext: An introduction and survey. *Computer*. 1987. Vol. 20, № 9. P. 17–41.
32. Danesi M. *Dictionary of media and communications*. M. E. Sharpe. 2009.
33. Dijk T. A. van. *News as discourse* (1st ed.). Routledge. 1988. <https://doi.org/10.4324/9780203062784>
34. Dijk T. A. van. *Discourse as Interaction in Society. Discourse as Social Interaction. Discourse Studies : A Multidisciplinary Introduction*. London : Sage Publications Ltd, 2000. Vol. 2. P. 1–37.
35. Dijk T. A. van. *Discourse and Knowledge*. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 287 p.
36. Doherty S. Hypertext and news stories (No. 2013-03, pp. 1–10). School of Information Technology and Electrical Engineering. 2013. https://espace.library.uq.edu.au/data/UQ_313369/UQ313369_fulltext.pdf
37. Eisenlauer V. *A Critical Hypertext Analysis of Social Media: The True Colours of Facebook*. London : Bloomsbury Academic. 2013. <http://dx.doi.org/10.5040/9781472541857>

38. Eisterhold J., Attardo S., Boxer D. Reactions to irony in discourse: evidence for the least disruption principle. *Journal of Pragmatics*. 2006. Vol. 38, № 8. P. 1239–1256.
39. Fairclough N. *Critical discourse analysis: The critical study of language*. London : Longman, 1995. 214 p.
40. Fellegy A. M. Patterns and functions of minimal response. *American Speech*. 1995. Vol. 70. P. 186–199.
41. Fredin E. S. Rethinking the news story for the internet: hyperstory prototypes and a model of the user. *Journalism & Mass Communication Monographs*. 1997. Vol. 163, P. 1–47.
42. Fries Ch. C. *Linguistics and reading*. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1963. 265 p.
43. Fries Ch. C. Structural linguistics. *Encyclopaedia Britannica*. Chicago : Encyclopaedia Britannica, Inc., 1965. 220 p.
44. Goffman E. *Forms of Talk*. – Philadelphia: University of Pennsylvania, - 1983. – 335 p.
45. Hanson C., Hanson, S. J. Categorization in Neuroscience: Brain response to objects and events. *Handbook of categorization in cognitive science* / Edited by Cohen H., Lefebvre C. Elsevier, 2005. P. 119–140.
46. Hardy C. Researching organizational Discourse. *International Studies in Management and Organization*. 2001. Vol. 31, № 3. P. 25–47.
47. Hayles N. The Transformation of Narrative and the Materiality of Hypertext. *Narrative*. 2001. Vol. 9, № 1. P. 21–39. <http://www.jstor.org/stable/20107227>
48. Jackendoff R. What is a concept? *Frames, Fields, and Contrasts. New Essays in Semantics and Lexical Organization*. Hillsdale, 1992. 154 p
49. Kassarian H. H. Content analysis in consumer research. *Journal of Consumer Research*. 2001, Vol. 4. P. 8–18.
50. Kotthoff H. Responding to irony in different contexts: on cognition in conversation. *Journal of Pragmatics*. 2003. Vol. 35, № 9. P. 1387–1411.

51. Lampert A., Dale R., Paris C. Classifying speech acts using verbal response modes. *Proceedings of the Australasian Language Technology Workshop*. 2006. P. 34–41.
52. McCarthy M. Talking Back: “Small” Interactional Response Tokens in Everyday Conversation. *Research on Language and Social Interaction*. 2003. № 36 Vol. 1. P. 33-63.
[https:// doi: 10.1207/S15327973RLSI3601_3](https://doi.org/10.1207/S15327973RLSI3601_3)
53. Miles A. Hypertext structure as the event of connection. *HYPERTEXT '01: Proceedings of the 12th ACM conference on Hypertext and Hypermedia*. 2001. University of Aarhus.
<https://doi.org/10.1145/504216.504236>
54. Muzzali-Lurati S. Here is the Author! Hyperlinks as Constitutive Rule of Hypertextual Communication. *Semiotica*. 2007. Vol. 167, № 4. P. 135–168.
55. Neumüller M. *Hypertext semiotics in the commercialized Internet*. Diplomica Verlag GmbH. 2001. <http://www.diplom.de/e-book/222065/hypertext-semiotics-in-the-commercialized-internet>.
56. O’Keeffe, A. and Adolphs, S. Using a corpus to look at variational pragmatics: response tokens in British and Irish discourse. *Variational Pragmatics* / edited by Schneider, K.P. and Barron, A. Amsterdam : John Benjamins, 2008. P. 69-98.
57. Palahniuk Vitaliy. Responsive Reactions in English Newspaper Discourse. *Мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти: матеріали XI Міжнародної студентської інтернет-конференції, 3-7 квітня 2023 року [Електронний ресурс] / [редкол. Г. А. Кришталюк (відп. ред.) та ін.]*. Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 86-88.
58. Papadopoulos S. (1990). Hypertext systems and applications. *Information and Software Technology*. 1990. Vol. 32, № 7. P. 477–490.

59. Rouet J.-F. An introduction to hypertext and cognition. *Hypertext and Cognition* / Edited by J.-F. Rouet, J. J. Levonen, A. Dillon & R. J. Spiro. Routledge. 1997. P. 3–8.
60. Schröder M. Adressatenorientierung in der öffentlichen politischen Rede von Bundeskanzlern 1951-2001: eine qualitativ-pragmatische Korpusanalyse. Frankfurt am Main : Lang 2006. S. 14-25.
61. Schwandt T. Dictionary of Qualitative Inquiry, 2nd Edn, Thousand Oaks, CA : Sage. 2001. 340 p.
62. Silverman D. Interpreting qualitative data: Methods for analysing talk, text and interaction, 2nd Edn, Thousand Oaks, CA: Sage. 2001. 335 p.
63. Stiles W. B. Describing Talk: a taxonomy of verbal response modes. SAGE Series in Interpersonal Communication. SAGE Publications. 1992. 234 p.
64. Thomson C., Kleine M. Varied responses as means to the richness of discourse: reading tough texts through speaking and writing. *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*. 2016. Vol. 10, № 1. Article 5.
URL: <https://doi.org/10.20429/ijstl.2016.100105>
65. Vashunina I., Ryabova M., Egorova L. Polycode hypertext in polylingual discourse of intercultural communication. *XLinguae*. 2018. Vol. 11, № 2, P. 218–231.
[https:// doi: 10.18355/XL.2018.11.02.17](https://doi.org/10.18355/XL.2018.11.02.17)
66. Wierzbicka A. Lexicography and conceptual analyses. Ann Arbor, MI : Karoma, 1985. 368 p.
67. Wood L. A. and Kroger R. O. Doing discourse analysis: Methody for studying action in talk and text. Thousand Oaks, CA: Sage, 2000. 342 p.
68. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com>